

THE TRAINING OF THE GENDARME OFFICERS IN 1935 FOR FULFILLING THE PRAETORAL SERVICE

PREGĂTIREA OFIȚERILOR JANDARMI ÎN ANUL 1935 PENTRU ÎNDEPLINIREA SERVICIULUI PRETORAL

drd. Valentin IOAN¹

Abstract: *In 1935 general Pârăianu Barbu, the general inspector of the General Inspectorate of the Gendarmerie considered necessary an activity of guiding and training of the gendarmes in times of war, in paralel with the military training for fullfiling missions in times of peace. Regarding this, he decided that the military training, which was being held in the Gendarmerie's Military Training Centers, to go along with the military training of the army units and the military training to not be held only in groups or plutons like they were until then, but to be extended to the police force companies. Also, in the Gendarmerie's schools, the curriculum had to be adapted to the Gendarmerie's needs. This training implied the thorough assimilation of the general knowledge and the technical and tactical knowledge about the Gendarmerie's activity while in campaign, which was needed for the position of praetor at a Large Military Unit.*

Keywords: *gendarm, justice, military training, mobilization, education*

În campania Primului Război Mondial, Jandarmeria Română, alături de armată a susținut efortul de război în vederea realizării unității naționale prin implicarea ei în mai multe acțiuni și misiuni complexe. Conform prevederilor legislative, pe timp de mobilizare și de război pe lângă Marele Cartier General al comandamentului armatei exista un mare pretor, iar la cartierele generale ale comandamentelor de armată, de corp de armată, de divizii sau detașamente independente², de forța unei brigăzi și oriunde ar fi fost nevoie, își desfășurau activitatea unul sau mai mulți pretori. Funcția de mare pretor trebuia să fie îndeplinită de inspectorul general al Jandarmeriei, iar funcția de pretor avea să fie îndeplinită de ofițeri superiori sau inferiori din cadrele active ale jandarmeriei rurale, cu precădere dintre cei care aveau titluri academice ale unei facultăți juridice, iar pentru completarea efectivului se numeau dintre ofițerii de rezervă care făceau parte din magistratură sau dintre avocații care aveau 10 ani stagiu în avocatură. Numirea acestora se făcea în baza Ordinului de Bătaie a unităților pe

¹ Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava, Școala Doctorală de Științe Socio-Umane.

Acknowledgement: Această lucrare a fost realizată cu sprijinul proiectului POCU 125040, cu titlul: „Dezvoltarea învățământului terțiar universitar în sprijinul creșterii economice - PROGRESSIO”, proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014 – 2020.

² Căpitan Alexandrescu Tr., *Justiția pretorală în „Revista Jandarmeriei”*, an XIII, nr.7-8 din iulie-august 1935, Direcția Redacția și Administrația Inspectoratul General al Jandarmeriei, p. 657-656.

lângă care funcționează sau prin ordin de zi dat de comandantul marilor unități (pentru cei din zona de operațiuni) și de ministerul de război (pentru cei din zona interioară)³.

Primele prevederi legislative care scoteau în evidență rolul pretorului militar erau stipulate în Condicele de Justiție Militară din 1873. Până în anul 1916, pretorii erau organe de judecată numai pe teritoriul cucerit, în afară deci de granițele naționale, dar prin legea publicată în Monitorul Oficial nr. 224 din 28 decembrie 1916, a fost introdus în Codul Justiției Militare Titlul II adițional *Despre organizarea și funcționarea justiției militare în timp de mobilizare și război* care stabilea că atribuțiile pretorului de poliție judiciară și jurisdicțională s-au extins și pe teritoriul național. Printre actele normative care făceau trimitere la serviciul pretoral pe lângă Codul Justiției Militare adoptat în 1937 se număra și „Regulamentul provizoriu asupra Serviciului Jandarmeriei în campanie” din octombrie 1928. Conform art. 64 al *Legii pentru organizarea Jandarmeriei rurale din 23 martie 1929*, urmau să fie înființate unități de jandarmi pentru Armată – cel puțin câte un batalion de jandarmi pe lângă fiecare corp de armată⁴, necesare pentru mobilizarea armatei de operațiuni, dar asemenea unități nu au fost înființate, Jandarmeria rurală fiind cea care trebuia să organizeze serviciile pretorale și unitățile de poliție necesare armatei la mobilizare⁵.

Din studiul și analiza actelor normative care reglementau activitatea serviciului pretoral, atribuțiile pretorilor erau:

- operative, în calitate de ofițeri de stat major, fiind asimilați șefilor de servicii din comandamentele de mari unități, trebuia să aibă toate informațiile din zona de competență precum și posibile acțiuni ale structurilor subordonate, în funcție de misiunea mării unități. După analiza situației elaborau *Planul de funcționare al serviciului pretoral* care trebuia să fie aprobat de comandantul mării unități. În baza acestuia pretorul emitea ordinul de poliție pentru unitățile de poliție din subordine⁶;

- atribuții polițienești- în calitate de ofițeri de poliție judiciară și administrativă;
- de instanță de judecată, în calitate de judecători militari.

Între jandarmerie și autoritățile militare, prin procedura penală, Codul Justiției Militare și Regulamentul Provizoriu asupra Serviciului Jandarmeriei în campanie s-a creat o strânsă legătură intersinstitucională⁷.

³ General G. Manolache, *Codul Justiției Militare și Legile speciale aferente adnotat cu jurisprudențele instanțelor de casare, militară și civilă, și cu note de doctrină*, Tipografia „Tirajul”, București, 1936, p. 226-227.

⁴ Mihalache Vasile, Ioan Suciu, *Din Istoria Legislației Jandarmeriei Române*, Editura Societății Tempus, București, 1995, p. 351.

⁵ Pavel Moraru, *Participarea Jandarmeriei române la campania de eliberare a Basarabiei și nordului Bucovinei (1941)*, în „Revista de Istorie a Moldovei”, Institutul de Istorie al Moldovei, nr. 3 (103), iulie-septembrie 2015, pp. 99-120.

⁶ Silviu Mirică, *Considerații asupra atribuțiilor pretorilor militari în campanie*, în „Repere Cultural-Educative Jandarmeria Română”, Editura Ministerului Administrației și Internelor, București, 2010, p.59.

⁷ Vasile Bobocescu, *Momente din Istoria Ministerului de Interne vol. I 1821-1944*, Editura Ministerului de Interne, București, p. 213.

În anul 1935 generalul Pârăianu Barbu, inspector general al Inspectoratului General al Jandarmeriei afirma că „*Jandarmeria constituie un organ prețios pentru siguranța și odinea Statului nu numai în timp de pace, dar în același timp absolut indispensabil Marelor Unități la război*⁸. Pentru acest lucru acesta a considerat că este necesară o activitate de îndrumare și pregătire a jandarmilor în timp de război în paralel cu instrucția care se efectua pentru îndeplinirea misiunilor în timp de pace. În această privință a hotărât ca instrucția care se realiza la Centrele de Instrucție ale Jandarmeriei să fie pe același plan cu instrucția militară de la unitățile armatei, iar instrucția unităților să nu se efectueze numai la grupă și pluton ca până acum, ci să fie extinsă până la compania de poliție inclusiv, iar la școlile de jandarmi programele de învățământ să fie adaptate la nevoile jandarmeriei. Astfel, în baza acestora se realiza procesul de învățământ și în cele din urmă Cursul de Pregătire al Ofițerilor Superioari de Jandarmi care a fost conceput pentru completarea pregătirii speciale a jandarmilor. Aceștia dobândeau cunoștințe generale tehnico-tactice despre serviciul jandarmeriei în campanie și erau pregătiți pentru funcția de pretor la o Mare Unitate (Divizie sau Corp de Armată), Comandant de Detașament de poliție la Marile Unități sau comandant de legiune prin aplicații tactice în cadrul Diviziei sau Corp de Armată.

În anul 1935 a fost inițiat și conceput un curs special și anume, *Organizarea și funcționarea cursului pregătitor ofițeri superiori specialitatea jandarmerie*⁹. Prin acest curs generalul B. Pârăianu inspectorul Inspectoratului General al Jandarmeriei dorea pregătirea ofițerilor în caz de război pentru a deveni ofițeri superiori și se adresa cadrelor didactice să lucreze cu ei cu atenție, tact, răbdare și imparțialitate pentru îndeplinirea sarcinilor¹⁰. Acest curs organizat de directorul colonel Topor Ioan, locotenent colonel Ionescu Sergiu, secretar maior Ionescu State și medic locotenent colonel Teodoru Iosef, de personal auxiliar din cadrul Inspectoratul Școlilor de Jandarmi și Biroul Instrucției avea să se desfășoare începând cu data de 1 septembrie pe o durată de 25 de zile și cuprindea activități precum:

- conferințe la fiecare disciplină (modul), care îi puna la curent cu cele mai noi chestiuni polițieneste;
- serie de aplicații scrise în clasă (prevăzute în Regulamentul Serviciului Jandarmeriei în campanie și în broșurile 1-9 J¹¹) care îi ajutau să își formeze deprinderi și să învețe să le aplice în cazurile concrete;
- aplicații pe hartă în teren având drept scop deprinderea participanților de a lucra în teren, verificarea procedeelelor discutate în clasă, inițierea asupra modului cum se organizează și conduce aplicația pentru funcționarea serviciului pretoral în cadrul Diviziei și Corp de Armată.

⁸ General Barbu Pârăianu, *Îndrumări în vederea pregătirii de războiu a Jandarmeriei* în „Revista Jandarmeriei, an XIII nr. 10 octombrie 1935, Direcția Redacția și Administrația Inspectoratul General al Jandarmeriei, p. 867.

⁹ Arhivele Naționale Istorice Centrale, fond *Inspectoratul General al Jandarmeriei*, dos. 3/1935, f. 16.

¹⁰ *Ibidem*, f. 17.

¹¹ *Ibidem*.

Programa acestui curs cuprindea cunoștințe generale și cunoștințe tehnice de specialitate. Predarea cunoștințelor generale se ținea prin conferințe, aplicații scrise și orale și erau structurate astfel:

Cunoștințe generale:

1. *Informații polițienești* -2 ore pentru conferințe și 4 ore pentru aplicații unde erau explicate următoarele aspecte:

- necesitatea organizării serviciului de informații pe teritoriul rural, organizarea și atribuțiile organelor de informații și de căutare, despre agenții informatori, recrutarea și pregătirea lor, funcționarea organelor de informații, conducerea și desfășurarea activității informative, planul de activitate informativă, note informative, buletine de evenimente, buletine informative, strângerea, analiza și clasarea informațiilor;
- aplicații despre interpretarea informațiilor, îndrumarea acțiunii organelor de culegere a informațiilor;
- organizarea și funcționarea echipelor volante;
- planul de lucru pentru căutarea informațiilor, ordin de căutare a informațiilor;
- transmiterea informațiilor, legătura între jandarmerie și celelalte autorități.

2. *Instrucțiuni provizorii despre informații*- 6 ore conferințe și 1 oră aplicații și lucrări scrise în care erau aduse în atenția ofițerilor:

- principii și noțiuni generale despre informații;
- mijloace de informații;
- căutarea informațiilor;
- transmiterea și răspândirea informațiilor;
- utilitatea informațiilor¹².

Cunoștințe tehnice de specialitate:

1. *Serviciul Jandarmeriei în campanie*

a) *Serviciul Jandarmeriei în Campanie*

- mobilizarea națiunii, a teritoriului și a armatei;
- atribuțiile jandarmeriei teritoriale și executarea mobilizării;
- organizarea și atribuțiile de poliție generală a jandarmeriei de la armatele de operațiuni;
- atribuțiile pretorilor, activitatea și relațiile cu Comandamentul Marilor Unități;
- evacuarea teritoriului;
- aplicarea măsurilor de poliție pe teritoriul inamic;
- compania de poliție a diviziei în marș, staționare, luptă, ofensivă, luptă defensivă și în retragere.

¹² *Ibidem*, f. 21.

- b)întrebuințarea trupelor de jandarmi în menținerea ordinii
- principii generale de întrebuințare și factorii de succes, caracteristica acestor operațiuni;
 - acțiunea și atribuțiile comandanților de la formațiuni mobile și de instrucție;
 - acțiunea și atribuțiile comandanților de la formațiunile teritoriale;
 - întrebuințarea unităților mobile pentru menținerea ordinii publice.

2.Serviciul Jandarmeriei în teritoriu:

- organizarea Jandarmeriei;
- atribuțiile generale de poliție ale jandarmeriei și ale diferitelor organe ierarhice de conducere și execuție;
- condițiile pentru executarea unei bune poliții;
- necesitățile polițienești ale zilei;
- poliție judiciară;
- atribuții șefului de garnizonaă;
- instrucția trupei, reangajaților și ofițerilor;
- instrucția trupei, reangajaților și ofițerilor în teritoriu;

3.Justiția pretorală

- organizarea și funcționarea serviciilor pretorale în timp de război la Marile Unități;
- procedura de judecată înaintea pretorilor;
- dreptul de a emite ordonanțe;
- baza juridică a ordonanțelor;
- exercitarea măsurilor de poliție și a justitiției pe teritoriul inamic;
- organizarea și funcționarea poliției militare;
- legislație ce reglementa starea de asediu, spionajul;
- legea de reprimare a unor noi infracțiuni contra ordinii publice;
- legislație privind organizarea armatei și legea organizării și apărarea națiunii;
- legea privind rechizițiile¹³.

4.Serviciul Jandarmeriei în teritoriu.

5.Menținerea ordinii de către trupele de jandarmi.

Toate lucrările și aplicațiile erau examinate și apreciate de cadrele didactice cu calificative. Aceștia punctau capacitatea de analiză, promptitudinea deciziilor, capacitatea intelectuală, modul de exprimare oral și în scris¹⁴ și acuratețea lucrărilor. La finalul cursului fiecare profesor trebuia să întocmească o fișă generală în care nota cum s-a comportat fiecare ofițer la curs. Pe baza acestor fișe și în raport cu observațiile personale, directorul cursului întocmea o foaie de aprecieri în care ofițerii erau notați cu cea mai mare conștiinciozitate. Această foaie trebuia să fie încheiată cu aprecierea generală și se acordau următoarele calificative „Foarte bine”, „Bine”, „Destul de bine

¹³ *Ibidem*, f. 21-28.

¹⁴ *Ibidem*.

pregătit”, „Este susceptibil a deveni ofițer superior”, „Nu îndejuns de bine pregătit”, „Nu este susceptibil a deveni ofițer superior”.

Succinta prezentare reflectă eforturile depuse în anul 1935 de către conducerea Jandarmeriei pentru pregătirea ofițerilor pentru funcția de pretor în campanie, cu respectarea prevederilor legislative ale vremii. Aceste demersuri ne indică faptul că Jandarmeria era o „ramură a forței armate”, armată căreia, în timp de război, trebuia să îi asigure sprijin pentru îndeplinirea scopului propus. La rândul lor, ofițerii jandarmi erau obligați să posede atât cunoștințe militare care să le permită judecarea unei situații și interpretarea unui ordin în campanie, cât și pe cele necesare unui bun polițist și distins magistrat.

BIBLIOGRAFIE

- Arhivele Naționale Istorice Centrale, fond *Inspectoratul General al Jandarmeriei*.
 Bobocescu, Vasile, *Momente din Istoria Ministerului de Interne vol I 1821-1944*, Editura Ministerului de Interne, București.
 Manolache, G., *Codul Justiției Militare și Legile speciale aferente adnotat cu jurisprudențele instanțelor de casare, militară și civilă, și cu note de doctrină*, „Tipografia Tirajul”, București, 1936.
 Mihalache, Vasile, Suci, Ioan, *Din Istoria Legislației Jandarmeriei Române*, Editura Societății Tempus, București, 1995.
 Mirică Silviu, *Considerații asupra atribuțiilor pretorilor militari în campanie*, în „Repere Cultural-Educative Jandarmeria Română”, Editura Ministerului Administrației și Internelor, București, 2010.
 Moraru, Pavel, *Participarea Jandarmeriei române la campania de eliberare a Basarabiei și nordului Bucovinei (1941)*, în „Revista de Istorie a Moldovei”, Institutul de Istorie al Moldovei, nr. 3 (103), iulie-septembrie 2015.
 Nuțu, Ilie, *Jandarmeria 1918-1940*, Editura Cadrelor Didactice Suceava, 2012.
 Părăianu, Barbu, *Îndrumări în vederea pregătirii de război a Jandarmeriei* în „Revista Jandarmeriei”, an XIII nr. 10 octombrie 1935, Direcția Redacția și Administrația Inspectoratul General al Jandarmeriei.